

Praksis

for hvornår almindelige dagtilbud, skoler, fritidsordninger, sociale dagtilbud, weekendtilbud, botilbud, kost- og efterskoler er omfattet af Styrelsen for Patientsikkerheds registrerings- og tilsynsordning

Her beskriver vi praksis mht., hvornår almindelige dagtilbud, skoler, fritidsordninger, sociale dagtilbud, weekendtilbud, botilbud, kost- og efterskoler (også benævnt virksomheder) er *omfattet af Styrelsen for Patientsikkerheds registrerings- og tilsynsordning*, når de *håndterer lægeordineret medicin* for deres beboere, brugere, klienter og elever (her benævnt patienter).

Beskrivelsen af praksis omhandler de virksomheder, hvor personalet håndterer lægeordineret medicin, og det *sker - henholdsvis ikke sker - på den ordinerende læges ansvar*. Det vil sige virksomheder, hvor personalet *anses som - henholdsvis ikke anses som - sundhedspersoner*. Dette er afgørende for, om virksomheden er et behandlingssted omfattet af registrerings- og tilsynsordningen.

1 Medicinhåndtering og patientsikkerhed

Registrerings- og tilsynsreglerne har sit udgangspunkt i, at al form for håndtering af lægeordineret medicin principielt vil kunne indebære en risiko for patientsikkerheden. Medicinhåndtering omfatter eksempelvis:

- Modtagelse af medicin - *Virksomheden/personalet kontrollerer, at det er den rigtige medicin m.v.*
- Opbevaring og bortskaffelse af medicin - *Virksomheden opbevarer medicinen og bortskaffer medicin, som ikke længere skal bruges af patienten*
- Dispensering af medicin - *Virksomheden/personalet hælder medicin op, fx i doseringsæsker*
- Administration af medicin - *Virksomheden/personalet udleverer medicin, hjælper patienterne med at indtage medicin m.v. og observerer patienten.*

2 Reglerne om registrerings- og tilsynsordningen

Efter bekendtgørelse om registrering af, underretning om og tilsyn med offentlige og private behandlingssteder m.v.¹ er behandlingssteder (virksomheder) omfattet af styrelsen for Patientsikkerheds registrerings- og tilsynsordning, hvis de har *sundhedspersoner*, der udfører *behandling*, fx håndterer lægeordineret medicin. Ved sundhedspersoner forstås autoriserede sundhedspersoner, og personer der handler på deres ansvar. Behandling omfatter bl.a. håndtering af lægeordineret medicin.

¹ Jf. vejledning om registrering af og underretning om offentlige og private behandlingssteder samt offentliggørelse af tilsynsrapporter m.v.

Almindelige dagtilbud, skoler, fritidsordninger, sociale dagtilbud, weekendtilbud, botilbud, kost- og efterskoler er således omfattet af registrerings- og tilsynsordningen, hvis de har autoriserede sundhedspersoner eller andre personer, der på deres ansvar (typisk som medhjælp) håndterer patienternes lægeordnede medicin.

Hvis pædagogisk personale håndterer lægeordnede medicin for virksomhedens patienter, sker det sædvanligvis som den ordinerende læges medhjælp, dvs. på dennes ansvar. Personalet anses da som sundhedspersoner i sundhedslovgivningens forstand, og stedet anses som et behandlingssted, der er omfattet af registrerings- og tilsynsordningen.

3 Afgrænsning af hvornår virksomheder ikke er omfattet af registrerings- og tilsynsordningen, selvom de håndterer medicin

Her afgrænses, hvornår virksomheder - henholdsvis almindelige dagtilbud, skoler og fritidsordninger, sociale dagtilbud, weekendtilbud, botilbud, kost- og efterskoler - *ikke* er omfattet af styrelsens registrerings- og tilsynsordning, selv om der sker medicinbehandling på stedet.

- A. Virksomheder, som fungerer, som forældres/værges forlængede arm
- B. Virksomheder, som i enkeltstående situationer giver akut hjælp
- C. Virksomheder, som udelukkende har selvadministrerende patienter.

A. Virksomheder, som fungerer som forældres/værges forlængede arm

Med værg forstås i det følgende personlig værg. Værg sidestilles her med forældre.

Almindelige dagtilbud, skoler og fritidsordninger og sociale dagtilbud med personale, der håndterer patientens lægeordnede medicin som *forældres/værges forlængede arm*, er *ikke* omfattet af registrerings- og tilsynsordningen. De anses normalt ikke for at udføre lægedelegeret virksomhed, og er derfor ikke behandlingssteder.

Weekendtilbud, botilbud, kost- og efterskoler med personale, der håndterer patientens lægeordnede medicin som forældres/værges forlængede arm, er heller ikke omfattet af registrerings- og tilsynsordningen. De anses heller ikke normalt at udføre lægedelegeret virksomhed, jf. pkt. c-d.

- a. Sundhedsstyrelsens skrivelse nr. 9575 af 25. oktober 2010 om medicingivning til børn i dagtilbud, skoler og skolefritidsordninger bestemmer bl.a.:

*Medicingivning bør så vidt muligt foregå i hjemmet uden for det tidsrum, børnene er i **dagtilbud eller skole og skolefritidsordning**. Det er imidlertid vigtigt for børn, også børn med kronisk eller længerevarende sygdom, at have adgang til pasning og kontakt til andre børn i dagtilbud og at deltage i skolegangen i den udstrækning, deres sygdomstilstand tillader det.*

Når medicin skal gives på tidspunkter, hvor børnene er i dagtilbud, skole eller skolefritidsordning, bør personalet, i det omfang det er muligt, påtage sig opgaven. Det vil oftest dreje sig om børn med kronisk eller længerevarende sygdom, og der skal være tale om lægeordnede medicin.

Når den behandlende læge har vurderet, at medicinen kan administreres af forældre/personer, der ikke er sundhedsuddannede, vil personalet i pasningsordningen eller skolen også kunne påtage sig dette. Når forældre til kronisk eller langvarigt syge børn anmoder personalet i dagtilbud, skoler og skolefritidsordninger om at give medicin, er forældrene ansvarlige for, at instruktionen fra den ordinerende læge om medicingivningen videregives til personalet.

- b. Vejledning om registrering af og underretning om offentlige og private behandlingssteder samt offentliggørelse af tilsynsrapporter m.v. (RBT-vejledningen) henviser til ovennævnte skrivelse, og bestemmer:

*”**Sociale dagtilbud**, der modtager hjemmeboende børn og unge, kan også efter konkret aftale med forældre påtage sig at give barnet eller den unge medicin. Det forudsætter dog, at den behandlende læge ikke har vurderet, at medicinen kun kan administreres af forældrene eller af personer med en sundhedsuddannelse. Det sociale dagtilbud fungerer da på samme måde som forældrenes forlængede arm. Det anses derfor ikke som et behandlingssted, og er derfor ikke omfattet af registrerings- og tilsynsordningen.”*

- c. Ovennævnte skrivelse og vejledning omfatter ikke **weekendtilbud**. Der er imidlertid nu fastlagt en praksis, hvorefter weekendtilbud tilsvarende skal kunne fungere som forældres/værges forlængede arm ud fra samme betragtninger, som gælder for dagtilbud efter ovennævnte skrivelse.

Efter skrivelsen skal medicingivning så vidt muligt ske i hjemmet. Reglerne forudsætter således, at barnet bor hjemme, og at forældre/værge har føling med barnet og kontakten med barnets læge. Og det er jo også normalt tilfældet, hvor barnet benytter et weekendtilbud.

- d. **Botilbud samt kost- og efterskoler**, er heller ikke **omfattet af ovennævnte skrivelse**, men der er nu fastlagt en praksis for, at de skal kunne fungere, herunder håndtere barnets medicin, som forældres/værges forlængede arm. Da barnet her ikke bor hos forældre/værge, forudsætter det imidlertid, at forældre/værge har en meget tæt kontakt til og føling med barnet, dvs. er *dagligt eller meget hyppigt sammen med barnet, og har kontakt(en) til lægen*.

Hvis virksomheden overtager medicinhåndteringen ind i mellem, fx under forældres/værges fravær pga. ferie, sygdom m.v., sker medicinhåndteringen da på lægens ansvar, og virksomheden vil derfor være omfattet af registrerings- og tilsynsordningen.

- B. Virksomheder, som i enkeltstående situationer giver akut hjælp** til brug af lægeordineret medicin, er *ikke* omfattet af registrerings- og tilsynsordningen efter gældende ret. Akut hjælp i enkeltstående tilfælde anses som *force majeure*, jf. RBT-vejledningen - også selvom virksomheden har fået at vide, hvad den skal gøre i akutte nødsituationer, fx hvordan den skal behandle en epilepsipatient med epilepsianfald eller en diabetespatient med insulinchok. Dette gælder fortsat.

- C. Virksomheder er ikke omfattet af registrerings- og tilsynsordningen, hvis de udelukkende har selvadministrerende patienter.**

Patienter anses som **selvadministrerende**, hvis de selv *fuldt ud* håndterer egen medicin. Patienten har da selv ansvaret for alle elementer i medicinhåndteringen, herunder for at indtage medicinen. Patienten kan bl.a. være **selvadministrerende**, hvis **lægen har vurderet, at patienten selv kan finde ud af at håndtere/tage sin medicin**.

En selvadministrerende patient er stadig selvadministrerende, *selvom* virksomhedens personale:

- a. **Videregiver medicin** til patienten, der er **dosisdispenseret af et apotek**.
- b. **Yder praktisk hjælp til** patienten, fx en gigtsvag person, med at åbne doseringsæsker og pillglas m.v.
- c. Ad hoc **drøfter med patienten eller påminder patienten om at tage sin medicin**, hvis det **udelukkende sker af pædagogiske grunde** (servicemeddelelse). Drøftelsen/påmindelsen må ikke være en forudsætning for, at patienten tager sin medicin. Formålet med drøftelsen/påmindelsen kan f.eks. være, at virksomheden vil sikre sig, at den fortsat kan varetage sin opgave i forhold til patienten.
- d. **Observerer og vurderer, om og hvordan medicinen virker på patienten**, hvis det **udelukkende sker ud fra et pædagogisk sigte**. Formålet kan fx være at vurdere om patienten er parat til at kunne udsluses fra stedet, fx til et andet tilbud, eller om patienten fortsat er i stand til fuldt ud at håndtere sin medicin.

I forlængelse af *pkt. c. og d.* kan en virksomhed eksempelvis nå frem til den vurdering, at patienten ikke længere kan være på institutionen. Virksomheden kan også skønne, at patienten ikke længere er egnet til fuldt ud at håndtere sin medicin. Afhængig af situationen skal virksomheden da ansvarligvis kontakte patientens læge og eventuelt forældre/værge (med patientens samtykke). Lægen vil i givet fald skulle tage stilling til, om patienten fortsat kan være selvadministrerende.